

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ИЗДАНИЕ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ, НАУКА И КУЛТУРА

БРОЙ 2 (357), година XXIV

10 март 2006 година

ПИСАТЕЛЯТ КАТО ПРОРОК

НА СТР. 12

ФОРУМ НА НАУКАТА – 2006

НА СТР. 2

ФИЛОЛОГИЧЕСКИЯТ ФАКУЛТЕТ Е СЪС СТАТУТ НА НАУЧЕН СЪВЕТ

НА СТР. 11

Новият WINDOWS VISTA ще има 6 версии

- ЕВРОПЕЙСКО ОБРАЗОВАНИЕ:
Университетът ОКСФОРД
- ИЗТОЧНИТЕ КУЛТОВЕ В
ДРЕВНА МАКЕДОНИЯ
- ИНДИЙКА ПРЕДСТАВИ
СВОЯ ИСТОРИЯ НА СВЕТА
- ОСВОБОЖДЕНИЕТО НА
БЪЛГАРИЯ
- ЮЛИАНСКИЯТ КАЛЕНДАР
НАВЪРШИ 2050 ГОДИНИ
- ЛИНГВИСТИЧНИЯТ КЛУБ
ЧЕСТВА СВОЯ ПАТРОН

„ФОРУМ НА НАУКАТА 2006“ В ПЛОВДИВСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ

На 24 февруари в 6. аудитория се проведе „Форум на науката 2006“, организиран от Фонд „Научни изследвания“ и подделение „Научна и приложна дейност“ при Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Присъстваха представители на университетското ръководство, начело с ректора проф. д-р Иван Куцаров, декани на факултети, преподаватели.

С решение на Управителния съвет на Фонд „Научни изследвания“, на основание становището на специализираните комитети, са учредени ежегодни награди за научни постижения на изследвания, финансирани от Фонда в областта на хуманитарните и природо-математическите науки.

Наградата от приключилата сесия „Млади учени“ 2004/2005 г. в областта на хуманитарните науки бе присъдена на гл. ас. д-р Георги Митрев за изследването „Източните култове в Древна Македония“. В областта на природо-математическите науки бе отличен доц. д-р Антон Илиев за „Методи за едновременно намиране на част от всички корени на алгебрични уравнения“. Двамата представиха пред аудиторията своите изследвания.

Проф. д-рн Георги Андреев - заместник-ректор по Наука и международно сътрудничество, изнесе доклад на тема „Науката в Пловдивския университет: поглед отвън и отвътре“. В последвалата дискусия бяха коментирани различни проблеми - изказани бяха мнения за разликата в статистиката на цитиранията на научни доклади в хуманитарната и природо-математическата област; поставен беше въпросът за организиране на повече международни конференции; необходимостта в университетското издателство да се печатат не само учебни помагала, а и научна литература.

тура.

В доклада си проф. Андреев разгледа някои тенденции и резултати, свързани с развитието на науката в национален и световен план.

Доц. Антон Илиев представя своя проект, за който получи наградата за най-добър млад учен

Той припомни някои важни инициативи, проведени у нас, както и решението от Лисабон, където беше приета стратегия за трансформиране на Европейския съюз до 2010 г. в „най-конкурентоспособната и динамична, основана на знания, икономика в света“. Директивата на ЕС предвижда до посочената година всяка страна членка да осигури 3% от националния продукт за наука. Междинният отчет на Европейската комисия, направен неотдавна, обаче показва сериозно изоставане от тази цел. България е на последно място със своите 0,5%, далеч след Румъния, отделила 1% за настоящата година.

По отношение на институционалното финансиране за наука на висшите учили-

ща за 2006 г. се оказа, че като цяло средствата са намалени (изключение са БАН и Софийският университет), а от останалите класически университети само ПУ и ЮЗУ имат незначително повишение.

Сравнявайки спечелените от наши преподаватели проекти през 2004 и 2005 г. по различни програми на МОН, ще видим, че ПУ има 5 пъти повече успешни проекти през последната

Представени бяха и данни за цитиранията на научни публикации (386 от ПУ) от редица специализирани западни издания. Важно е да отбележим, че фактите, които се споменават, се отнасят преди всичко за природо-математическите специалности, защото при хуманитарните спецификата и схемата на отчитане са по-различни.

Прави впечатление, че през последните 10 години за нито една от статиите, публикувани в годишника на Университета, няма позоваване в данните на ISI.

Данните за броя на статиите на отделните преподаватели, както са в базата на ISI, показват, че между първите 10 автори с най-много публикации от ПУ има 1 математик, 1 физик, 1 биолог и 7 химици.

Общият брой цитати на споменатите 386 публикации е 1050, което означава средна оценка. Най-цитираната статия на автор от Университета за последните 20 години е публикация на Пламен Пенчев от катедра „Аналитична химия“ - 64 цитирания от чужди автори. От първите 10 най-цитирани статии, публикувани от името на ПУ, 8 са от преподаватели на Химическия факултет и по един от Физическия факултет и Биологическия факултет.

В заключение проф. Андреев заяви, че постиженията на научните работници от Пловдивския университет са сравнително добри за българската действителност и впечатляващи за региона. Наложително е в бъдеще да се положат още повече усилия, за да се постигнат по-високи резултати.

„Пловдивски университет“

сесия, съответно и 20 пъти по-голяма стойност на приходите.

Проф. Андреев представи информация от най-авторитетния източник за наукометрични данни Institute of Science Information (ISI) на САЩ. Според тези данни научните институции в България се подреждат по следния начин, вземайки предвид процентния им дял в науката: 1.БАН (60%), 2.СУ (18%), следващите четири дават около 16% общо - 3. Медицински университет - София, 4.ХТМУ, 5.ПУ, 6. ТУ-София. На всички останали висши училища и научни институти се падат останалите 5%. За последните 20 години ПУ е дал повече научна продукция от всички останали ВУ и НИ в Пловдив, взети заедно.

ИЗТОЧНИТЕ КУЛТОВЕ В ДРЕВНА МАКЕДОНИЯ

Гл. ас. д-р Георги МИТРЕВ

Походът на Александър Велики на Изток през IV в. пр.н.е. бележи началото на нова епоха в историята на стария свят - елинистическата. Създава се първата универсална държава. В разгара на бойните действия срещу персите древните гърци и македонци навлизат в нови „светове“. Обхватът на кръгозора се разширява: открит е морският път до Индия; тя вече не е край на света в представите на гърците; получават се първите сведения за земи и древни цивилизации далеч на изток; установяват се връзки с народи, които имат непознати до тогава за европейците традиции. Първите контакти имат и религиозна основа. Походът преминава през Мала Азия, Сирия, Финикия, Египет, Вавилон, Иран и Средна Азия и религиозните вярвания на местните народи привличат вниманието на завоевателите. В следващите векове тези традиции си пробиват път на запад и постепенно се установяват сред религиозните вярвания на балканските народи. Този процес не прекъсва и с римската експанзия в елинистическия свят. Римските легиони на свой ред изпитват силно влияние от древноизточната религиозна среда, в която попадат, а римските императори от I - III в., следвайки примера на Александър Велики и идеята за световен универсализъм, постепенно узаконяват различни източни култове и ги приобщават към гръко-римския религиозен пантеон.

Детайлното изследване на тези процеси се основава преди всичко на епиграфски паметници от Древна Македония. Това са надписи върху каменни и мраморни плочи и колони. При провеждането на изследванията бяха преведени и анализирани над 1500 броя, основно на старогръцки език, от които 108 са с пряко отношение към темата. Съществено място имат и археологическите материали -

монетите, образците на античната релефна пластика и др. По отделни въпроси се използват успешно и някои новозаветни текстове от Светото писание.

Безспорно най-широко присъствие сред източните култове в Древна Македония имат египетските култове. Те проникват в тези области още в III в. пр.н.е. Първоначално се установили едни от най-популярните божества от долината на Нил - Изид и Озирис. Постепенно обаче на мястото на традиционния

освен жреците, още и лица с помощни функции, които се грижели за свещените животни, за поддържането на храмовите комплекси, за различните хранилища, но и участвали в ежедневните ритуали и церемонии, а също така и оказвали грижи за болните, които търсели изцеление в тези свети места. Общите елементи между култа към Асклепий и Хигия и култа към египетските божества спомогнали също за трайното установяване на Изид и Серапис.

Малоазийските култове също намерили добър прием в

Изображение на богинята Кибела

някако се представя като Царица, т.е. като Велика богиня-майка, но същевременно е почитана и като военна богиня. Военна богиня била и Ма от областта Кападокия в Мала Азия. Има немалко писмени свидетелства и за почитта към Артемида Ефеска.

Много по-ограничено било присъствието на т.нар. Сирийска богиня и на иранския бог Митра, а често дори и не съществуват сведения за състава и характера на общностите им, за жреците и мистериите, които били традиционни за тях. Култът към Сирийската богиня бил пренесен от търговци и роби в Македония още през III в. пр.н.е. Ограниченото присъствие на култа към Митра в римска провинция Македония трябва да се обясни най-вече с това, че неговите почитатели били основно воители, а в Македония това съсловие нямало съществено присъствие.

Особено важно е да се подчертае, че въпреки продължителните усилия на римската власт да наложи официалната религиозна организация, тя не успяла да обхване всички култове. Извън нея останали евреите и ранните християни. Днес се допуска, че първите юдейски общности се установили в Македония още след похода на Александър Македонски. Сигурни сведения има обаче едва за II - III в. Липсата на епиграфски паметници преди II в. от н.е. се дължи на това, че тяхната религия нямала официално

Гл. ас. Георги Митрев (вляво) на теренни проучвания

египетски Озирис се наложил елинистическият Серапис. Това е култ създаден и поддържан от политическите наследници на Александър Велики в Египет - царете от династията на Птолемеите. Към Изид и Серапис се присъединяват постепенно Хор, Анупис, Тот и др. Първостепенно значение за установяването и разпространението на египетските божества в Македония и за поддържането на храмовете им имали последните македонски царе, първите римски императори и доброволните пожертвования на членовете на тяхната общност. Като средища на техния култ могат да се споменат Серапеума в Тесалоника, Изеопа във Филипи, но и много други. В тях основно място заемал храмовият персонал, който включва,

Македония. През II - III в. в Тесалоника и близката околност съществувал един „тиас на азиатците“, т.е. религиозно сдружение на преселници от Мала Азия. Религиозните практики на това общество имали мистериен (тайнствен) характер и били свързани вероятно не толкова с гръцкия Дионис, колкото с фригийския Сабазий. Сред малоазийската общност в Македония били популярни и други божества, като богинята-майка (Кибела), Немезида, Ма и Артемида Ефеска. Култът към фригийската майка на боговете Кибела се проследява през римската епоха чрез посветителни надписи и релефи. Разпространението на култовете към Немезида и към Ма било значително по-ограничено. През римската епоха Немезида по-

НАЦИОНАЛЕН КАЛЕНДАР

ОСВОБОЖДЕНИЕТО НА БЪЛГАРИЯ

Навършиха се 128 години от освобождението на България от турско робство и подписването на Сан-стефанския мирен договор на 3 март 1878 г., с който се поставя началото на Третата българска държава. Този договор възстановява България в етническите ѝ граници, установени от нарочна международна комисия, а няколко месеца по-късно е ревизиран от тогавашните Велики сили - Германия, Англия, Франция, Австро-Унгария и Русия. Това става на т.нар. Берлински конгрес, на чиито решения накрайват в различна степен интересите

на всички балкански страни. Като следствие от тези решения Балканският полуостров се превръща в „барутен погреб“ на Европа.

В съответствие с решенията на Берлинския конгрес на територията на Мизия и Софийско възниква Княжество България. Южна България е обявена за автономна област под името Източна Румелия. Македония остава в пределите на Османската империя. Обединението на българския народ е доминанта за външната и вътрешната политика на българската държава за дълъг период от време.

Подписването на Сан-Стефанския мирен договор

ЛИЧНОСТИ, СВЪРЗАНИ С ОСВОБОЖДЕНИЕТО НА ПЛОВДИВ

Капитан Александър Бураго (по-късно полковник) завършва Николаевското военное кавалерийско училище в Санкт Петербург. Той е командир на ескадрона от освободителните руски войски, който през нощта на 4 януари 1878 г. минава през брод р. Марица и пръв влиза в Пловдив. Изтеглящите се турски части вече са започнали да палят къщи и дюкяни в различните квартали; неочакваното появяване на руските драгуни предотвратява заповяданото цялостно опожаряване на града. За този

набег е останал любопитен разказ: Току-що завърнал се с ескадрона си от разузнавателна акция, капитан Бураго докладвал на генерал Криденер за успешно изпълнената задача, завършвайки рапорта си с въпрос: „Какво друго да правим?“ Доволен, генералът се пошегувал: „Вземете Пловдив!“ Мокри от снега, премръзнали, само след минути конниците запрепусkali след своя командир към града - пред изненадания поглед на Криденер.

През 1884 г. в пловдивската преса се появява кратко съоб-

НАЦИОНАЛЕН ПРАЗНИК

За първи път 3 март се чества през 1880 г. като Ден на Възшествието на престола на император Александър Втори.

От 1888 г. се празнува като Ден на Освобождението на България от турско робство. Еднократно като национален

празник денят е отбелязан през 1978 г. по повод 100-годишнината от Освобождението. 10 години по-късно той става официален празник.

С решение на парламента от 5 март 1990 г. датата е обявена за национален празник.

щение: „Полковник Александър Бураго е починал на 30-годишна възраст на остров Мадейра. Погребан е в Александро-Невската лавра в Санкт Петербург.“ В прослава на храбрия руски офицер на 3 март 1969 година в старата Градска (Дондуковска) градина до Природонаучния музей в Пловдив е открит бюст-паметник, изработен от скулптура Виктор То-

доров. Мястото, където 63-мата драгуни преминават р. Марица, на 9-ия километър край шосето за Пазарджик, също е отбелязано с паметен надпис на тристранна пирамидка-пиедестал с герба на Пловдив. (Според други източници конният разезд на капитан Бураго преминава р. Марица при махала Мараша, срещу църквата „Св. Гергори“.)

НА СТР. 5

признание и била извън наложената от първите императори религиозно-политическа система. Все пак, от библейските сведения става ясно, че към средата на I в. от н.е. съществували значими юдейски общности в големите градове на Македония - Тесалоника, Филипи, Бероя, Стоби, а вероятно и други. Особено място заема еврейската общност в Стоби. Евреите в този град се сдобили с място за провеждане на сбирките им в резултат на дарение, което било направено от Клавдий Тиберий Полихарм, наричан още Ахир. Той предоставил имо-

ИЗТОЧНИТЕ КУЛТОВЕ В ДРЕВНА МАКЕДОНИЯ

тите си в града, заедно с трапезария и с цялата необходима покръпнина за свещено място. По-късно на мястото на тази синагога била изградена централната базилика на Стоби от късноантичната епоха.

Малко може да се каже за скритите и неофициални аспекти на религиозния живот в Македония, свързани с проповядването на християнството - за проповядването на благовестието от апостол Павел, за изграждането на християнс-

ките църкви и за формирането на техния клир - епископи, презвитери и дякони. Новозаветните сведения представят като основен техен противник онази част от евреите, които не приемали евангелието (благовестието), а може би и се страхували за собственото си положение. Тези от тях обаче, които приели Исус като Христос, заедно с местното население създали основите на първите християнски църкви в Македония и Европа. Днес откриваме как

през ранните векове след Христа се поставя началото на нови традиции в очакване на възкресението. Някои надгробни паметници били маркирани със скрити християнски символи (риба, кръст) или с познатата християнска формула - ЙЧИХУ - Исус Христос Бог Син Спасител.

Проучванията по проекта включват още: посещения в Струмица; селата Водоча, Велюса и Банско при Струмица; античния Стоби при с. Градско, Велешко; работа във фонда на Исторически музей - Петрич, теренни археологически обхождания в землището на с. Коларово, Петричко.

ЮБИЛЕЙ

Доц. д-р Пеньо Пенев – на 60 години

ПОЗНАТИЯТ И НЕПОЗНАТИЯТ

Асен КАРТАЛОВ

Пеньо Пенев...? Кой е той? Поетът или преподавателят, езиковедът, ученият? Има ли университетският преподавател и ученият точен и завършен отговор на този въпрос, или го търси постоянно? Имам ли право да си мисля, че и аз го познавам достатъчно, за да говоря за него, без да се страхувам, че ще сгреша, че ще пропусна много неща от неговата богата и съдържателна личност?

Усещам своето безсилие, нямам смелост да се изказвам и разказвам за личността му, защото не зная дали това, което зная, е повече и по-съществено от онова, което не зная за него. За мене Пеньо Пенев е не само познатият, но и непознатият... В общуването си с него постоянно го откривам и преоткривам. Трудно ми е да говоря. Много ми е трудно да го побера в ограниченото пространство на моите думи. Каквото и да кажа за него, ще бъде малко, непълно, недостатъчно, незавършено...

Трудността ми се подсилва и от това, че ми е не само колега, но и приятел. Приятелят е „другото Аз“ на човека. Когато говорим за него, има опасност да говорим за себе си, да се самовъзхваляваме, дори да изпаднем в нарцисична самозабрава и самоопиянение. Успокоявам се с това, че приятелят е не само „нашето Аз“, Той е и себе си, и нещо различно от нас, с което ни допълва, доизгражда, прави ни по-силни и по-можещи и в такива посоки, в които ние не сме самодостатъчни.

Ако съм превъзмогнал безсилието да говоря, ако трябва да продължа, ще започна с онова, което сигурно зная за моя загадъчен приятел. Зная, че е вече на шестдесет години - нито начална, нито твърде напреднала възраст. Не е младеж, но е все още млад човек. Развитието му е в съзвучие с критериите на геронтологията, която прави разлика между младежи и млади хора. Сегашната му възраст е жизнена, активна, зряла, отговорна, творческа, плодотворна...

Пропуснах да отбележа и друго нещо, което сигурно зная. Зная, че е способен преподавател и учен. Да не забравя, че е доцент и доктор по... Прибавям го само за информация, а не да подсиля, да придам стойност, значимост на неговата личност. Личността му е

Доц. д-р Пеньо Пенев е роден на 18.03.1946 г. в с. Отец Кирилово, Пловдивско. Завършва Българска филология в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ през 1970 г. Дисертация защитава през 1984 г., а през 1987 г. е избран за доцент. Ръководи Катедрата по общо езикознание и история на българския език.

Научните му интереси

не му е нужно нито да му „създаде“ личността, ако я няма, нито да му я подсиля, ако тя е слаба и бледа. Затова той не бърза. На шестдесет години е, а е все още доцент и доктор по... Оценявайки го по формални критерии, някои от колегите ще го определят като

са в областта на: старобългарския език, история на българския език, кирило-методиевистика, старобългарски азбуки, старобългарски преводи.

Член е на Съюза на учените в България, Дружеството на филолозите българи, Специализирания научен съвет по езикознание на ВАК.

Владее френски, руски, немски и английски език.

толкова голяма, че трудно се побира, пропуква всяко звание, всяка научна степен. Званието не разграничава преподавателите по способности, а почти ги „уеднаквява“. При Пеньо Пенев основното и определящото е личността му, а званието е следствие, естествен, неизмънен, неамбициозен резултат от неговата сериозна и отговорна творческа дейност.

В академичния живот на Пеньо Пенев науката не е средство за придобиването на звания и степени. Тя е цел и самоцел, съдържание и смисъл на живота му. Той има собствена личност. Званието

изоставащ. Ще си позволят дързостта да го съветват, да му напомнят и препоръчат, че трябва да „ускори“ своето „развитие“, за да стане професор. Но ще му напомнят и това, че преди да придобие високото звание, трябва да защити втора дисертация и стане доктор на... Такива колеги няма да пропуснат да му кажат, че с първата дисертация той е малък доктор, а едва с втората си дисертация е голям доктор. При един такъв подход вторият докторат не е призвание, а задължение. Но какво да прави, как да постъпи доцентът и малкият доктор Пеньо Пенев,

ако и в това звание, и в тази научна степен е голям, ако още с първия докторат е доказал, че е годин, способен да се занимава с научна дейност...

И тук Пеньо Пенев е себе си, не може да подражава на другите, защото е много отговорен, почтен и добросъвестен в научната си работа. Той мисли, но не бърза да изказва мислите си в озвучена устна реч, още по-малко бърза да ги записва и публикува. Склонен е да говори, записва и публикува само тогава, когато иска и може да каже нещо. За него най-дългото, най-трудно преодолимото разстояние е между молива и ръката и белия лист, на който все още нищо не е отбелязано...

Тази негова особеност ми напомня и за скромността му. Той е скромнен, не защото няма с какво да се похвали. Струва ми се, че скромността му е проява на мъдростта му. Те усмиряват и самолюбие, и суетността. Човешко е да бъдем суетни, но Пеньо не е суетен човек. Никога не говори за себе си, не се саморекламира, нито пък си осигурява другите да го рекламират. Трудно се тихо и безшумно. Опитва се да живее съгласно максимата на Епикур - „Живей незабелязано!“. Не се старае, не полага усилие да бъде забелязан, защото сам по себе си е забележим, откроява се, стърчи, впечатлява, вълнува всички с личността си. Почти всеки го цени и уважава. Търси го за общуване - не само в професионален, но и в житейски план. Общуването ми с него е вътрешна потребност.

Доц. д-р Пеньо Пенев е академична личност - професионална, морална и гражданска. Той е с високо развита обща професионална култура, с високо развита специална професионална култура и с нормално развита обща хуманитарна култура. Творческата му личност се проектира постоянно в делата и живота на Филологическия факултет, на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Пожелавам му крепко здраве, дълготраен живот, за да бъде полезен на студентите като преподавател и на езикознанието като учен...

ЗА ЛЮБОВТА И НЕДВИЖИМОТО ИМУЩЕСТВО:

ПЛОВДИВСКИЯ

Проф. Дейвид ДЖЕНКИНС

Както много други хора, аз съм дългогодишен почитател на Чеховото творчество: на неговите театрални шедеври, а също така и на разказите му, изпълнени с проникновено разбиране на човешките копнежи за свобода и на човешката ограниченост. Именно на Чехов дължа едни от най-живите си спомени от времето, когато следвах руски език и литература. Например в средата на 60-те години колегите ми русисти от Университета в Юта също играеха Виш-

Последната впечатляваща постановка на Чеховата *Вишнева градина* с участието на студенти третокурсници от специалността Актьорско майсторство в Пловдивския университет ми напомни защо все още ценя творчеството на Чехов, при това със същата сила, както и преди. Чудесната игра и убедителната постановка завладяват още от първата сцена на гарата, където богатият търговец Ермолай Лопахин и икономката Варя чакат пристигането на влака от Париж. Връщат се обеднелите собственици на имението с вишневата градина - Любов Раневская и брат ѝ Леонид, заедно с Аня - дъщеря на Любов, седемнадесетгодишно момиче, което смята Париж за студен и потискащ. Енергията и напрежението в постановката на пловдивските студенти са осезателни от самото начало до края. Това се дължи донякъде, разбира се, на филнеса на самия материал, но и на факта, че тънките нюанси в пиесата оживяват благодарение на прекрасното изпълнение и на изкусната режисура, превръщаща сцената понякога в пъстроцветен селски празник, понякога в цирково представление на Шарлота. Но между различните трансформации пиесата ни увлича с дълбокото си и мощно течение под повърхността - капризите на несъществената любов и неотвратимостта на загубата.

С помощта на Станиславски и на Московския художествен академичен театър Чехов е търсил пътища за разкриване на човешката природа като идиосинкретична и едновременно репрезентативна, така че характеристиките да бъдат изцяло убедителни като индивидуалности и запомнящи се като „типове“. Всеки герой в тази пиеса има

своята ексцентричност, от Леонид с неговото непрестанно бълнуване за билиярда, през идеализма на живот и смърт на вечния студент Петя Трофимов, до пълното отдаване на семейството и земята от страна на бившия крепостен селянин и сегашен прислужник, 87-годишния Фирс. Предизвикателството е да се запази тънкия баланс между комедия, стигаща понякога до бурлеска, и нещас-

Професор Дейвид Дженкинс получава бакалавърска степен по руски език и литература през 1970 г. в Университета в Юта, магистърска степен по сравнително литературознание в Юта през 1974 г., магистърска степен по поезия и превод в Университета в Кълъмбия, Ню Йорк, през 1979 г. и докторска степен по сравнително литературознание в Университета в Тексас през 1987 г. В периода 1987-1988 г. преподава американска литература във Великотърновския университет по програмата Фулбрайт. Преподава американска литература и американистика в Пловдивския университет от 1994 до 1997 г., както и от 2000 г. досега. През 1997-2000 г. работи като професор по американска и световна литература във Вилнюския университет, Каунас, Литва. Между 2002 и

тието, което е почти трагично. Ако този баланс се изгуби, Чеховите герои стават или карикатурни образи, или поредният случай в социопатологията, който да бъде заведен и забравен в досието на някой бюрократ. Пловдивската постановка прекрасно успява да запази този баланс, така че думите и жестовете, понякога комични, понякога маниакални, по-скоро показват, отколкото скриват едно

нева градина (на руски език), и въпреки че не участвах в постановката, посетих много от репетициите и всички представления. Освен това имах щастливата възможност да гледам постановката *Чайка* на Московския художествен академичен театър в Москва през 1969 г., когато бях на учебна практика в Съветския съюз.

истинско богатство от дълбоки мотивации и емоции. Особено запомнящи се са грандиозните планове на Лопахин да раздели градината на парцели, да построи вили и да ги продава на англичаните, както и неговият ентусиазъм, който го заслепява и му пречи да види истинската красота и святост на градината. Не по-малко впечатляващ е дълбоко религиозният образ на простодушната икономка Ва-

*2004 г., едновременно със задълженията си в Пловдивския университет, той преподава американска и световна литература в Американския университет в Благоевград. Основните му публикации включват: *Looking an Ox in the Eye: American Poetry in the Twentieth Century*, Велико Търново, Фабер, 1997; *Landscape With Dog and The Bulgarian Way* Велико Търново, Фабер, 1997 г. (превод на английски на произведения от С. Стратиев); *Confluences: Studies in the Theory and Practice of Literature*, Каунас, 1998. Настоящем работи върху учебник по история на критиката (която ще бъде публикувана на български и английски) и в сътрудничество с колеги от Пловдивския университет подготвя превод от български на английски на научнофантастичен роман от Нина Ненова.*

ря, чиято любов към надутия предприемач Лопахин е неуместна почти до гротеска. Тези две основни теми - лишаването от земята и разочарованието от любовта - са отличителна черта на Чеховото творчество, намираща израз също в *Чайка*, *Три сестри* и *Вуйчо Ваньо*. Незабравими са и чудатите второстепенни образи, като изключително неспособният чиновник Епиходов с неговите „двадесет и

две нещастия“ (той не може да предприеме стъпка, без да се спъне или да счупи нещо), който също трябва да направи неумело любовно обяснение на хитрата прислужница Дуняша. А високомерната гвернантка Шарлота, чийто талант са ловкостта на ръцете и трюковете? Обаче тези пленителни второстепенни образи не могат да засенчат нереалистичната, но възхищаваща привързаност на Любков и брат ѝ Леонид към вишневата градина, в която те са играли като деца и която отказват да възприемат просто като недвижимо имущество. За тях тя е непокътната цялост.

Но тази връзка със старото време не може да бъде запазена и градината трябва да бъде продадена на този, който плати най-много за нея. И това трябва да е Лопахин, чийто баща и дядо са били крепостни селяни на тази земя. Художествената правда на този факт усложнява очевидните въпроси, като например какво ще остане за тези, които разчитат на земята, които се идентифицират със земята до такава степен, че не представят нищо без нея.

С тези въпроси, или с тази дилема, Чехов не оставя в края на *Вишнева градина*. Те са възплътени в една личност - стария Фирс. Той остава заключен в къщата, след като всички заминават - прислужник, който няма за кого да се грижи, както няма и кой да се погрижи за него, заровен жив. Неговата дилема днес има други названия: екзистенциална алиенация, измъчване или експлоатация в глобалната система, където богатите стават по-богати, като стъпкват тези, които са твърде слаби, за да се защитят, тези, които са сметнати за излишни. Сега, когато българските села и крайбре-

ВИШНЕВА ГРАДИНА ОТ ЧЕХОВ В ТЕАТЪРА НА УНИВЕРСИТЕТ

жието се разграбват от армия Лопяхини и след това се разделят и препродават на британски, ирландски и испански инвеститори, предприемачите трябва да пропуснат някоя нощ в Буда бар и вместо това да прекарат една вечер в театъра с Чеховата трагикомедия от недоразумения. Добрият руски доктор ни напомня, че дълбоките чувства и човешките неуспехи дават различни измерения на спечеленото и загубеното. Напомня ни също така, че хората са безкрайно интересни и заслужават нашата симпатия, внимание и съчувствие. Чеховата драматургия ни предлага диагноза, не само развлечение за една вечер, и би било добре, ако търсим лечение за болестите, които той показва. Има спасение и утеха в дивото, ни казва Чехов, даже когато то изчезва под носа ни. Има непресъхваща сила в това да бъдеш посветен на земята - преди, над и далече от схемите за бързо забогатяване и политическо облагодетелстване - и даже национална гордост.

Трудно е, а може би и невъзможно, да се разграничи изкуството и майсторството в театъра. Също така е трудно да се разграничи театърът и театралният бизнес, театралното представление от една страна, независимо каква медия го представя, и развлекателният бизнес от друга, доброто развлечение и високото изкуство. Това донякъде е резултат от технологиите на производство и разпространение. В наши дни драматургията редовно достига една глобална аудитория във вид на представление на живо, филми по кината, на DVD или касети, които могат да бъдат взети от местната видеотека, или филми, свалени от Интернет. Може би разграниченията между ниско и високо изкуство или между изкуство и развлекателен бизнес не са вече необходими. Но във всички случаи естетическите постижения на миналото са релевант-

ни в нашата ера на дигитални технологии. Тук можем да посочим брилянтния метод на актьорско изпълнение в традицията на Станиславски - за сцена или екран. Можем да измерваме днешното влияние и популярност на изкуството и на развлекателния бизнес по продажбата на билети за кино и театър, по астрономическите заплати на медийните магнати и звезди, субсидиите за изкуство, които обезпечават провеждането на фестивалите от Сънденс, Юта, до Телюрайд, Колорадо, от Кан до Берлин, от София до Пловдив и Варна, от Санкт-Петербург до Москва или от Омск до Владивосток. Живеем в епоха на глобално влияние и колаборация. В тази епоха китайски режисьор получава Оскар за филм, направен по разказ на американска авторка, отдавна надхвърлила шестдесетте, за двама млади каубои от Уайоминг, които, след като прибират овцете и кравите за нощуване, осъзнават, че са силно влюбени един в друг.

Пловдивският театър е жив - това се доказва от последната университетска постановка и предшествашите я, които също заслужават висока оценка. Пловдив представя произведения от всички краища на света: българска сатира, руска философска трагедия, немски експресионизъм, американски абсурдизъм, британски фарс. В последно време, например, освен често представяната класика *Бай Ганьо* и ежегодните любими постановки по Шекспир *Сън в лятна нощ* и *Буя*, публиката се наслаждаваше на постановки по Станислав Стратиев (чийто сборници от творби *Пейзаж с куче* и *Българският модел* излязоха на английски в мой

превод през 1997 г.); адаптацията на философския и може би теологичен роман на Достоевски *Братя Карамазови*, на силната американска едноактна пиеса от Едуард Олби *Зоопарк* (*The Zoo Story*) - ярък пример за екзистенциална алиенация, разиграна в Сентрал Парк в Манхатън;

Момент от спектакъла „Вишнева градина“ на Учебния театър

на *Охранители* - луда комедия дел' арте с четирима актьори, наситена със смешни ситуации и непрестанен динамичен ритъм; на *Госпожа Стихийно бедствие* със Стоянка Мутафова - много смешна съвременна вълшебна приказка за майка и дъщеря, които едва свързват двата края и се карат през цялото време, докато дъщерята не се омъжва за Принца, а той наистина се оказва богат принц от Близкия Изток, и, разбира се, всички заживяват щастливо до края на живота си.

Трябва да се отбележи, че обхватът на пловдивската културна сцена е много по-широк от театъра. Тук се вписва Симфоничният оркестър с многобройните си гастролни изпълнители и диригенти, ежегодният фестивал на Вердиеви произведения в Античния театър, концертите на традиционни народни песни и танци, които редовно украсяват пловдивските сцени. Не трябва да пътуваме до Горна Арда, за да чуем космическия глас на Валя Балканска, или до Гоце

Делчев, за да се насладим на песните и танците на ансамбъл *Неврокоп* с художествен ръководител Николина Чакардъкова. Представленията са много посещавани заради това, че са интересни, а също и добре рекламирани. Все повече пенсионери се редят на опашки за билети, за да се докоснат до работата на режисьори като Мариус Куркински, чиято *Свекърва*, остроумна и иронична, направена по чеховски, е чудесен начин за развлечение. Освен това, ако бъдем прагматични, ще споменем и намалението за пенсионери, което прави възможно за тях посещенията на такива постановки. Представленията дават възможност на семейства да прекарат приятна вечер заедно навън. Все повече пловдивски преподаватели насърчават учащите се да посещават такива постановки, като им дават допълнителни бонуси или поставят въпроси на изпитите, свързани с тези постановки. Студентите, чиито интереси се простират извън обикновените вечери, прекарани навън, могат да получат допълнителни оценки по музика, драматургия или медицина (както, например, в Нов български университет, София). Танцови групи привличат изпълнители, готови да се изявят както в средновековни постановки от рода на *Кармина Бурана*, така и в авангардни, изискващи много енергия постановки като тези на Нешка Робева, които комбинират елементи от фолклора и митологичната традиция с въодушевяващи номера от художествената гимнастика.

Докато обаче всички тези възможности за удоволствие и печалба трябва да бъдат споменати и определено правят нощния живот на Пловдив по-интересен и по-разнообразен, остава въпросът: кое от съвременния театър е изкуство и какво дължи съвременното драматично изкуство на Чехов? В нашата компютърна ера вече не сме разположени извън четвъртата стена на Станиславски -

СТУДЕНТСКИ ЛИТЕРАТУРЕН КОНКУРС

Вестник „Пловдивски университет“
обявява конкурс за:

**ПОЕЗИЯ - до пет стихотворения;
ПРОЗА - до три разказа.**

За всеки от двата раздела ще бъдат раздадени съответно по три парични награди.

В конкурса могат да участват всички студенти от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, които не са по-възрастни от 35 години. Материалите трябва да бъдат напечатани в два екземпляра (на тях да са написани трите имена на студента, специалността и курса, както и домашен телефон, ако желаете).

Крайният срок за получаване на творбите е 28 април 2006 година на адрес: Пловдив, 4000, ул. „Цар Асен“ №24, в. „Пловдивски университет“ или направо в редакцията (първата барака в южния двор на ректората) всеки работен ден от 10.00 до 14.00 часа. Отчитането на резултатите ще бъде около 24 май 2006 година.

Наградените и някои непремирани творби, направили добро впечатление на журито, ще бъдат отпечатани на страниците на вестника.

НОВА МАГИСТРАТУРА

Жулиета МИЛАНОВА

Магистратура по вода, енергия и околна среда се очаква да се открие от следващата учебна година в Пловдивския университет. Програмата е съвместен проект на Британския институт за управление на водите и околната среда и на университета. На среща двете страни обсъдиха учебния план на магистратурата и финансирането на няколко лаборатории, които ще бъдат нужни за провеждането на занятията. Организаторите от английска страна поеха ангажмента да осъществят контакт между българската страна и Ливърпулския университет за обмен на опит и научни кадри. Пловдивският университет смята да осигури 60 бройки за магистратурата, като очаква МОН да субсидира и да отпусне поне 20 от тези бройки. Британският институт предлага останалата част да се

финансират от предприемачи или от заинтересовани държавни учреждения като ВИК, горски стопанства и различни агенции, които ще участват в подготвянето на проекти с екологична насоченост след влизането ни в ЕС. Магистратурата ще бъде разкрита към Биологическия факултет, който заедно с Химическия факултет ще осигури 70 % от преподавателския състав, останалата част от хабилитираните лица ще са от други университети и по възможност от Ливърпулския университет. Идеята беше подкрепена и от представителите на Пловдивското водно дружество, които от името на работодателите обещаха да изпратят за магистратура своите кадри и да финансират обучението им. Как точно ще изглежда учебната програма и колко бройки ще се приемат ще бъде ясно най-късно до месец април.

ОТ СТР. 7

една въображаема преграда, зад която животът на сцената е реален и истински или поне се опитва да създаде такова впечатление. Фокусите на Шарлота Ивановна - да прави големи и малки да се появяват и изчезват по желание - са при нас и можем да ги докоснем, а четвъртата стена е екранът на Майкрософт, който ни отвежда до световната мрежа. Животът е по-бърз, светът е по-близо до нас, но в същото време е по-малко индивидуален, по-малко драматичен, по-малко наситен, почти анонимен. Ние си говорим в киберпространството, вързани сме от едната страна на електрическия кабел, мобилните телефони и електронната поща, където въпросите за лична собственост или разпознаване индивидуалност се губят в белия звук, разсейват се до състояние на ентропия, изчезват далече във въздуха, високо над дъгата и се изгубват в антисветовите. Лицата в метрото трептят като листа на мокри черни клони, докато анонимните никои се слезят, скрият се от дъжда, минат през задната врата или вратата на сцената, влязат в киното и отново станат някой -

ЗА ЛЮБОВТА И НЕДВИЖИМОТО ИМУЩЕСТВО...

някой, когото познаваме.

Репетицията на *Вуйчо Ваньо* в стария театър в Манхатън се превръща в един цял спектакъл и преименуваният *Ваня на 42 улица* се ражда като постмодернистична пиеса от Дейвид Мамет. И пак става въпрос за това, за което винаги е ставало въпрос: кой какво притежава, кой иска да го продаде, кой за кого го е грижа, независимо от цената, как човек може да запази частица от личното си достойнство сред силите на разрушението. Малките хора влизат в действието. Второстепенните образи - някой Розенкранц или Гилденщерн - стават полезни инструменти; те се превръщат в обръкани и предизвикващи смях главни герои. Ние предпочитаме герои, не само Хамлет, но и Супермен, всякакви измислени характери, подсилени със специални ефекти. Но драмата на малките хора, които не правят нищо особено, също може да предизвика симпатията ни и да спечели уважението ни, като олимпийска фигуристка, която опитва да направи троен луц и пада на задните си части, или като просяк покрай пътя, който се

изморява да чака Годо, опитва се да се обеси на клона на едно дърво, пада на *своите* задни части, след като клонът се чупи, а панталоните му се свличат до глезените. Като завързани птици ние се опитваме по свои начини да бъдем свободни.

Чехов е предпочитал да гледа на пиесите си като на комедии и се е обиждал, когато приятелите му Станиславски ги е оценявал като тъжна и тържествена истина - като Ибсенови. Много от образите на днешните сцени и екрани трудно могат да бъдат категоризирани, тоест, както героите на Чехов, те са едновременно сериозни и смешни. Или може би в глупостта си те разкриват неочаквани, понякога ужасяващи величини. Те идват при нас от антисветовите на Кафка и Брехт, Бекет и дори може би Пинк Флойд. Те не се опитват да ни възпитават и дори не ни молят за помощ. Те са свещи на вятъра, дим по водата, изчезват във въздуха и се изпаряват в киберпространството. Те са илюзорни като точиците на екрана или пикселите в твърдия диск, неразгадаеми като сле-

ди от зъби по хотдог. Чехов би разбрал това. Той ни е изучавал отблизо и е знаел колко сме крехки физически и психологически. Той успя да освети това, което е от огромно значение за наивни, но характерни индивидуалности. Той ги постави в действието, даде им възможност да прекарат своето време на сцената - и да се спънат в собствените си връзки за обувки. Светлината и фокусите може да са индустрия, но тя все пак ни говори за нас и нашата същност. Ние сме притиснати в Батън Руж, очаквайки влакът да пристигне от Париж, на препълнената платформа с Лопакхин и Варя, която го обича, и се надяваме на чудо - че ще се намери начин да се запази градината цяла, надяваме се, че някой ще дойде, ще отключи вратата и ще ни пусне навън. Съвременният театър и съвременното кино споделят с театъра на Чехов отдалеността си на човешката свобода... и отрезвяващото съзнаване, че няма какво повече да губим.

Превод от английски:
Юлиана ЧАКЪРОВА

ПРЕСТИЖНО ОБРАЗОВАНИЕ В ЕВРОПА: ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО

УНИВЕРСИТЕТЪТ ОКСФОРД

Гл. ас. д-р Юлиана ЧАКЪРОВА

Университетът ОКСФОРД е най-старото висше училище в англоезичния свят, като годината на създаването му не е ясна, но има доказателства за преподавателска дейност там от 1096 г. (за най-стария университет в западния свят се счита Университетът в Болоня, създаден през 1088 г.).

Университетът (<http://www.ox.ac.uk>) процъфтява невероятно бързо след 1167 г., когато крал Хенри II забранява на английските студенти да посещават Университета в Париж. 10 февруари 1355 г., денят Св. Схоластика (Св. Наука) влиза в историята на университета с печална статистика. Първоначално безобиден скандал по повод на бира между студенти от университета и местни жители прераства през следващите 2 дни в сериозен сблъсък, в който загиват 63 учени и около 30 местни жители. Впоследствие спорът е решен в полза на университета със специално изискване всяка година на 10 февруари кметът на Оксфорд и съветниците му да маршируват през града без шапки и да плащат по едно пени за всеки убит учен. Традицията продължава до 1825 г., когато тогавашният кмет отказва да участва.

Университетът в Оксфорд е създаден чрез градуална агломерация на независими образователни институции. Тази традиция се проявява и досега в структурата на университета, който се състои се от 39 относително самостоятелни колежи, свързани с университета по принципа на федералната система, и 7 частни християнски институции.

Следвайки съвременната парадигма, Оксфордският университет постепенно се освобождава от религиозни и джандърни ограничения, както и задължителни условия, свързани с финансово-

то състояние. До 1866 г. допълнително изискване за присъждане на бакалавърска степен е била принадлежността към Англиканската църква; подобно изискване е ограничавало получаването на магистърска степен до 1871 г. Знанието на древногръцки е било задължително до 1920 г., а на ла-

Музеят по естествена история на Оксфорд

тински - до 1960 г. Жените не са имали правото да получават научни степени от университета преди 1920 г.

Общият брой на студентите е около 17 000, като 5600 са в магистърски и докторски програми. Една четвърт от студентите са от други държави (в университета са представени 130 нации). Сред преподавателите има 70 члена на Кралското общество и повече от 100 члена на Британската академия. Университетът е водещ по броя на ученияте, извършващи проучвания в изследователски департаменти от световен мащаб.

Затова изглежда естествена завидната реализация на завършилите това авто-

ритетно висше учебно заведение. През 2002 г. само 5.5 % от получилите диплома са били безработни в продължение на 6 месеца.

Един от критериите, по които се оценява дадено висше училище, е броят на известни личности, завършили в него. В Оксфорд са получили образованието си 4 английски и поне 8 чужди крале; 47 лауреати на Нобелова награда; 3 носители на медала на името на Джон Чарлз Фийлдс (присъждана за особени заслуги на математици до 40-годишна въз-

Емблемата на Оксфорд

форд са свързани имената на много съвременни учени, като един от създателите на световната електронна мрежа *World Wide Web* Тим Бърнърс Лий; философите Питър Стросън (с голямо влияние в лингвистиката заради теориите му за референцията и определените дескрипции) и Джон Лок; литературни светила като Шели, Джонатан Суифт, Оскар Уайлд, Томас Елиът; авторът на „Сага за Форсайтови“ и носител на Нобелова награда за литература през 1932 г. Джон Голсуърти; Ивлин Уо, Луис Карол (който, както е известно на всички, е също така знаменит математик, логик и фотограф), авторът на „Аз, Клавдий“ Робърт Грейвз, Грегън Грийн; американският писател, автор на „Параграф 22“, Джоузеф Хелър (в Оксфорд по Фулбрайт грант); най-известният американски автор на детска литература (няма американско дете, което да не знае и обича неговите стихове), а също така създател и на карикатури, много от тях с политически характер - Доктор Сюс; известният съвременен композитор, носител на Оскар и десетки други награди Ендрю Лойд-Уебър, медийният магнат Рупърт Мърдок...

Следва

ЕКОЛОГИЯ

СЪВРЕМЕННИТЕ ПОДХОДИ В ПРИРОДОЗАЩИТАТА СТРАТЕГИЯТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ВИДОВЕ, МЕСТА, МЕСТООБИТАНИЯ И РАБОТА С ХОРА

Димитър ПЛАЧИЙСКИ

Българско дружество за защита на птиците
Регионален офис град Пловдив

Същност и структура на екологичните мрежи

Екологичната мрежа представлява единна система от свързани помежду си територии със съществено значение за опазване на природата, на които се прилагат координирани действия за постигане на благоприятен природозащитен статус и съхраняване на биологичното разнообразие. Това се прави с цел дългосрочно и устойчиво опазване и ползване на видовете, местата, екосистемите, местообитанията и ландшафтите.

Принципно екологичната мрежа се състои от 4 компонента:

Сърцевинни зони. Това са най-запазените и с най-висока стойност природни територии, поддържащи както представителни природни елементи и важни процеси, така и жизнени популации, застрашени видове и богато генетично разнообразие. Предназначението на тези зони е да осигуряват оптимални условия за опазване на биологичното разнообразие, поради което човешките дейности в тях следва да бъдат ограничени. Често на практика сърцевинните зони са защитени територии.

Екологични коридори. Това са зони, които дават възможности за разселване и миграция на видовете, контакт и генетичен обмен между популациите. Връзката може да бъде осъществена посредством различни по тип природни и изкуствени структури, предимно с линеен характер (например поречия на реки, била на планини и т.н.). Ролята им в мрежата е да осигуряват връзката между другите ѝ компоненти. В рамките на екологичните коридори са допустими определени човешки дейности.

Зони за възстановяване. Тук влизат участъци, които

са от значение за функционирането на екологичната мрежа, но в които природните елементи са увредени. Чрез възстановителни действия се предвижда те да върнат природната си значимост и да се превърнат във важен компонент от мрежата.

Буферни зони. Природни, изменени или създадени от човека зони, чиято основна цел е да предпазят и/или смекчат потенциални негативни въздействия върху сърцевинните зони, зоните за

възстановяване и екологичните коридори. В тях се допуска още по-широк спектър от човешки действия в сравнение с предходните зони. През последните години, концепцията за буферните зони се преосмисля, като тенденцията е те да преминават към останалите зони, запазвайки функциите си.

Общите подходи за изграждане на екологичната мрежа са следните:

- Обединяване в единен комплекс на най-значимите от природозащитна гледна точка места - райони на срещане на застрашени видове, представителни екосистеми, характерни участъци от основните типове местообитания;

- Осигуряване оцеляване-

Продължение от брой 1 (356)

то на образци от всички основни типове местообитания и ландшафти в естествена връзка помежду им;

- Осигуряване на връзка между основните компоненти за избягване на изолация между популацията на видовете и генетичното им деградиране;

- Осигуряване на възможности за предвиждане и обмен на индивиди, популации и генетичен материал на максимално голяма територия;

- Осигуряване на достатъчно големи по площ и качество естествени убежи-

подходящ природозащитен статут на национално и международно ниво и да се приемат за тях подходящи природозащитни мерки;

Влажни зони с международно значение - влажни зони с международно значение за опазването на водолюбивите птици, риби, други животни, както и водни екосистеми, които отговарят на критериите на Рамсарската конвенция; целта на мрежата е да запази най-значимите влажни зони на планетата (включително обитаващите ги организми) и да се осигури устойчиво ползване на природните им ресурси;

Европейска екологична мрежа Natura 2000 - мрежа от територии, определени чрез научни критерии, в изпълнение на директивите на Европейската икономическа общност за опазване на птиците и за опазване на природните местообитания;

Общото между всички екологични мрежи е, че са основани на подхода за опазване на места и са изградени на база на общоприети критерии. Разликата е в обекта, който е избран да се опазва, но поради известно сходство в обектите различни мрежи се припокриват в известна степен.

Ландшафтен подход в природозащитата

Прилагането на ландшафтният подход съдържа няколко основни компонента. Основният принцип, както при опазването на местата и местообитанията, се основава на използването на пространството като ресурс и източник на ресурси. Основен механизъм при прилагането на ландшафтният подход е създаването на обширни защитени територии с „мек“ режим на управление, каквито са природните паркове. За природни паркове се обявяват обширни природни територии (напр. Природен парк „Стра-

ща, зони за хранене, почивка, размножаване за организмите, обитаващи райони извън мрежата;

- Осигуряване на по-добра жизнена среда и устойчиво развитие на местното население посредством изгоди от природосъобразни дейности;

Днес съществуват редица инициативи, включващи създаването на екологични мрежи, чиято функция е опазването на групи организми:

Орнитологично важни места (ОВМ) - ключови места от международно значение за опазването на застрашени и уязвими видове птици на световно, регионално и под-регионално равнище, определени на база на стандартизирани научни критерии на BirdLife International; целта на мрежата е ОВМ да получат

НОВО

Филологическият факултет получи статут на научен съвет

Президиумът на Висшата атестационна комисия към Министерския съвет с решение от 13.04.2005 г. и въз основа на чл. 34 от Закона за научните степени и научните звания (ЗНСНЗ) делегира следните права на Научния факултетски съвет (НФС) при Филологическия факултет на Пловдивския университет:

да предлага на ВАК да даде научните звания по чл. 18 ал. 1, чл. 25 ал. 2 или да откаже по чл. 25 ал. 3 от ЗНСНЗ научното звание доцент.

Изборът може да се проведе само за собствени нужди при условията на чл. 10-14 от ЗНСНЗ и ако кандидатите за „Доцент“ притежават образователната и научната степен „доктор“, НФС се упълномощава да провежда избори само по следните научни специалности от класификацията на специалностите на научните работници в Република България:

- Научна специалност:
- Българска литература
- Теория и история на литературата
- Български език
- Славянски езици

Определението за собствени нужди означава, че кон-

д-р Красимира Чакърова

курсите за хабилитирани лица се обявяват от Пловдивския университет. Иначе хабилитираните лица, предложени от НФС и утвърдени от ВАК, са напълно равнопоставени с всички други избрани доценти на територията на страната.

Вече имаме и първия предложен доцент за утвърждаване от ВАК. В началото на февруари с пълно единодушие НФС предложи на ВАК да утвърди гл. ас. д-р Красимира Чакърова за редовен доцент. Началото беше повече от успешно, но то поставя високо летвата на изискванията към следващите участници в хабилитационните процедури.

„Пловдивски университет“

Съвременни подходи...

ОТ СТР. 10

нджа“, ПП „Сините камъни“ и т.н.), които се отличават с високо биологично разнообразие, културно наследство и запазени традиции. Категориата „природен парк“ позволява да се запази природата и не пречи на устойчивото икономическо развитие - прилагане на екологични схеми на земеделие, туризъм, опазване на културното наследство и развитие на инфраструктурата в селищата. С други думи природните паркове не нарушават нормалния начин на живот на хората и не отнемат възможността им за просперитет. За разлика от нацио-

налните паркове, където собствеността върху земята е изключително държавна, в границите на природните паркове се запазва съществуващата собственост върху земята - общинска, частна или държавна. Посредством разработването на планове за управление на парковете, които се изготвят за период от 10 години и в които са набелязани основните стъпки за устойчивото ползване и опазване на природата и развитие на местните общности, се осигурява включването на опазването на природата в регионални и национални стратегии и планове за икономическо развитие.

Windows Vista ще се появи в шест версии

На сайта на Майкрософт излезе информация, че поредната версия на Windows - Vista, ще се появи в шест варианта. Съобщението стоя един ден, а след това беше премахнато. От корпорацията заявиха, че все още решенията не са окончателни. В информацията беше отбелязано, че на пазара ще се появят шест варианта на операционната среда, а също и два с буквата N, в които няма да има Windows Media Player. Последните са предназначени за европейския пазар, в съответствие с решението на антитимонополния комитет на ЕС.

Една от версиите е Windows Vista Home Basic. Системата ще се продава с лиценз за един компютър. В Европа - Vista Home Basic N. Windows Vista Home Premium ще бъде оборудвана с Media Center и Media Center Extender, в определени случаи

с Cable Cord.

Windows Vista Business е базова професионална версия, съответстваща на XP Pro. За Европа тя също ще излезе без Media Player. Vista Enterprise - корпоративна версия с функции за виртуализация (Virtual PC), многоезичен интерфейс и технология „Cornerstone“. Vista Ultimate ще представлява разширена бизнес-версия.

И накрая, „орязаната“ Windows Starter 2007 без графическата система Vista Aero и поддръжка на 64-битови процесори. Последната съответства на Windows XP Starter Edition, струващ по-евтино от останалите и предназначен за развиващите се страни.

По-късно от Майкрософт заявиха, че информацията е била непълна и е пусната порано с цел проверка на реакциите на потребителите.

Превод от руски:
Енчо Тилев

КОНКУРСИ

Националният литературен конкурс „Тунджанска пролет“ е в две жанрови категории: за разказ и за цикъл (до четири) стихотворения на свободна тема. В конкурса могат да участват автори от цялата страна на възраст до 35 години.

Ще бъдат присъдени следните награди:

Награда „Тунджанска пролет“ - 400 лева;

Една награда - 300 лева.

Участниците в конкурса могат да участват и в двете категории с по едно произведение. Разказите трябва да бъдат с обем до 10 стандартни машинописни страници. Про-

изведенията се представят за участие в конкурса на хартиен носител (машинопис или компютърна разпечатка).

Краен срок за представяне на творбите - 31 март 2006 година (важи датата от пощенското клеймо), на адрес: 8600 Ямбол, пл. „Освобождение“ 1, Общинска администрация „Тунджа“, стая 203, за конкурса.

Резултатите от конкурса ще бъдат обявени в рамките на Националните празници „Тунджански литературни дни 2006“, които ще се състоят от 17 до 20 април. За повече информация тел.: 046/66 15 81.

Варненският свободен университет обявява конкурс за есе на тема „Европейският трудов пазар и моят избор“, посветен на 15-годишния юбилей на висшето училище.

Право на участие имат студенти (редовно и задочно обучение) от всички вузове в страната. Есето да е предста-

вено на хартиен носител с обем не повече от: печатно - до 3 страници, ръкописно - до 5 страници. Краен срок за получаване на материала - 30.04.2006 г. Адрес: к.к. Златни пясъци, Варна 9007, до инспектора на ПН „Икономика“, телефон за контакти: 052/359 106, 359 577.

ЛИЧНОСТИ

ПИСАТЕЛЯТ КАТО ПРОРОК

Николай НЕЙЧЕВ

Фьодор Михайлович Достоевски е от най-дълбоките мислители и писатели тайновидци на човечеството. Парадоксално е, че колкото повече се отдалечаваме от неговата епоха, толкова по-актуални за нас и пророчески за бъдещето звучат думите на великия руски творец. Удивително правдиви например се оказаха прозренията му както за настъпването, така и за краха на комунизма през XX век (в романа „Бесове“). Но пророческите му предчувствия се усещат и днес, в началото на XXI век, започнал под знака на световната глобализация, в която обединяването на Европа е твърде знаменателен факт.

Влиянието на Достоевски като писател и мислител върху сърцето и ума на „модерния“ човек не е случайно и поради това, че „авангардната“ днес глобалистична концепция за обединението на Стария континент и на света като цяло е може би една от най-фундаменталните идеи както в художественото творчество, така и в социално-политическите и религиозни статии, публикувани в неговия прочут „Дневник на писателя“. Ако би бил наш съвременник, авторът на „Братя Карамазови“ със сигурност би се противопоставил на глобалното обединение, но, разбира се, не на самия процес на човешкото единение, а на *механистичните принципи*, на които днес то се основава и провежда. За неговия метафизичен ум политическите, икономическите и военни фактори не са достатъчно основание за единение на „индивидите-нации“ (както той ги нарича) в общ организъм без присъствието на най-главното - духовното общение, духовната основа, която за Достоевски е неотделима от *общата религиозна вяра*. Великият писател е за вътрешното е-единение между хората, а не за външното им о-бединение в някакъв могъщ световен „мравуник“, в който личността, загубвайки свободата си, се превръща в безлик индивид, подчинен на колективната воля. Затова за Достоевски е особено важно да даде отговор на въпроса коя може да бъде тази духовна идея, която да послужи за основа на европейското, а оттам и на всечовешкото единение.

Според руския писател на практика съществуват „три световни идеи, които са окончателно оформени и субстанциално вече нямат нищо об-

що“ - това са: **православието, католицизмът и протестантизмът**. Достоевски предприема задълбочено изследване на същността на всяка една от трите конфесии, като започва с **католицизма**.

В „Дневник на писателя“ за март 1876 г. той подлага на унищожителна критика приятия от Ватиканския събор в Рим през 1870 г. догмат за непогрешимостта на папата. „Знайте, че папата държи ключовете на свети Петър - иронизира Достоевски - и че да вярваши в Бога, значи да вярваши в папата...“ За писателя подобно „решение“ е доказателство за разрушаване единството на църковното съзнание, тъй като истината е дадена на отделната личност, макар и това да е самият папа, но все пак на отделната личност, *без Църквата*. Това превръща същността на „католическата идея“ в насилие на единичната воля над колективното съзнание - „тя е обречена“, защото сигурно води към духовна смърт.

Протестантската менталност „решава“ проблема за истината и свободата по кардинално противоположен начин. То само протестира: „защо истината да е дадена само на папата? - и добавя: *истината и спасението са открити на всяка отделна личност като всеки отделен човек бил произведен в непогрешим папа*“. Основната слабост на протестантизма според писателя е, че „всеки иска да се спаси чрез

своята съдинка и във всяка отделна групичка наново започват нови спорове. Идолопоклонството се усилва толкова пъти, на колкото парченца се е разтрошил съдът... всеки тълкува Евангелието на своя глава“. Този протестантски принцип не по-малко от католическия нарушава църковното единство. За Достоевски „Лутеровото протестантство отдавна е изживяло времето

си, защото ако католицизмът излезе от лицето на земята, със сигурност ще го последва и протестантството, тъй като няма да има срещу какво да протестира, ще се превърне в чист атеизъм и тъй ще свърши“.

За Достоевски съборният принцип „единство в множеството“ е

присъщ само на „третата световна идея“ - на **Православната Църква**. Това единство на Църквата не е механичен сбор от съставлящите я части, тъй като всяка част притежава същата пълнота, както и нейното цяло, т. е. Църквата е съборна, както в своята съвкупност, така и във всяка от своите части. Принципът *единство в множеството* може образно да се обясни чрез метафората на цялото и счупеното огледало: ако цялото огледало отразява образа, то всяко от парчетата, останали от неговото счупване, отразяват същият този цялостен образ, а не само част от него. С други думи, в православната съборност пълнотата на истината е присъща на всеки член на Църквата, но не като единичност, обособеност от Църквата, а като единение с останалите, изразяващо се в единството на Божията благодат, т. е. потенциално всеки може да бъде „коректив“ за останалите, които се отклоняват от Благодатта, защото Божията Благодат сама е критерий за истината.

Западният свят, според Достоевски, се подчинява на друг принцип - „множество в един-

На 9 февруари се навършиха 125 години от смъртта на великия руски писател Ф.М. Достоевски. През есента ще бъдат отбелязани още две дати - 185 години от рождението на писателя и 500-годишнината на неговия род. В тази връзка ЮНЕСКО обяви 2006 за Година на Достоевски.

ство“ - принципът, създаващ механичната тълпа (сбор от индивиди), който не може да осигури духовното единство на континента и света като цяло, и което е пряко следствие от отпадането на западните народи от Православието (схизмата от 1054 г.) и изкривяването на християнството отначало в католицизъм, а по-късно (от 1517 г., когато Мартин Лутер обявява своите 45 тезиса срещу католицизма) в протестантизъм.

Принципът на съборността („единство в множеството“) Достоевски използва широко в глобалните си религиозно-политически концепции за историята и мисията на православна Русия в Европа и света. „Държавата е църква - изповядва той - Това е нашето различие от Европа. Държавата е предимно християнско общество и се стреми да стане църква... В Европа е обратното... там държавата е предимно свободна от религията и християнското общество.“ Достоевски говори предимно за месианистичната роля на Русия, тъй като по това време тя е единствената законна православна империя в света (приемница на Византия), в която е осъществен синтезът между Държава и Църква, т. е. снето е напрежението между Империята и Пустинята и е постигнато единството на Земно и Небесно начало. Предопределението на Русия като еманация на Православната Църква, като „пазителка на цялото вселенско Православие“, е да каже своята „нова дума“, която е нещо „особено и нечувано“ и тази „нова дума“ не е обединението на Европа

Ф. М. Достоевски

ПРЕМИЕРА

ИНДИЙКА ПРЕДСТАВИ ИСТОРИЯ НА СВЕТА

Авторът на книгата, г-жа Гита Танеджа е родена в Делхи, Индия, където получава образованието си. Има магистърска степен по социология и по педагогика със специалност история.

Гита Танеджа има 18 годишна практика като преподавател в елитни колежи - в Ла Мартениер (Калкута), в Делхи, както и в международния колеж в Талин (Естония). Активно участва в разработки на учебни програми към Международната организация за бакалавърско обучение и др. Изнася доклади на международни конференции, посветени на проблемите на обучението в Индия, Швеция, Финландия и Австрия. Спечелва „Зелена карта“ и често посещава САЩ, където също така отблизо следи новостите в обучението. Двете ѝ деца получават университетското си образование в САЩ, където понастоящем живеят и работят.

Гита Танеджа живее в България от 2003 г., където съпругът ѝ е мениджър на предприятие в град Стамболийски. Силно впечатлена от красотите на България и спокойния начин на живот, тя вече се чувства като частичка от страната, и по-специално от Пловдив, където - поне засега, - смята да живее за по-дълъг

В навечерието на международния празник на жените Университетската библиотека бе домакин на една интересна творческа среща. Поводът - представянето на книгата на Гита Танеджа „Леснодостъпна и интересна световна история. От Ренесанса до края на Студената война“. Инициативата за тази среща бе на доц. Джамбазов, заместник-ректор на Университета за хранителни технологии, който потърси съдействие от катедра „История“ към Пловдивския университет за едно по-професионално представяне на книгата.

период.

Книгата на Гита Танеджа се е появила в резултат на нейната преподавателска практика с деца, за които английският език е чужд. Тази книга е една своеобразна енциклопедия на съвременната история на света, тя по-скоро е популярно въведение към проблемите на човечеството от епохата на Ренесанса до нашата съвременност. Книгата няма амбициите да направи едно фундаментално проучване на посочения период, а повече е полезна като едно изключително понятно и леснодостъпно помагало за разбирането на новата и най-новата история на света. За съжаление в последно време тенденцията на книгоиздаването в България, особено що се касае учебниците за средното образование, изпадат в крайност на прекомерния академизъм, и с това материята остава непонятна на младите читатели. Обрат-

но на това, книгата на Гита Танеджа разчупва този подход и с една новаторски поднесена методика на обучението прави така, че сложните проблеми на световната история да привлекат вниманието на читателя. Такива помагала определено липсват на българския книжен пазар. Нещо повече - като подход и качество на преподаване на материала, книгата ще привлече вниманието и на по-широка аудитория, включително и като полезно помагало на английски език. Много оригинално е и това, че на всяка страница „под черта“ има леснодостъпен речник на ключовите думи на още 4 езика. Книгата е изключително полезна и с разработените таблици и схеми към всяка една от 16-те теми, чиято цел отново е да се помисли повече как читателят да възприеме предлаганата материя. За тази цел към нея има и разработена специ-

ална интернет страница (www.easygoinghistory.com), която допълнително създава стимули за по-пълноценния прочит на учебния материал и разширяване на познанията на читателите.

Остава да се надяваме книгата да се възприеме добре и от българоговорящия читател и, както е обещала авторката, към него да се добави и речник на термините на български език. А ние, като преподаватели по история в Пловдивския университет, сме впечатлени от предлагането на едно полезно и интересно пособие за обучение и, дори, една по-леснодостъпна форма на преподаване на науката ни както за студенти, така и за една по-широка аудитория.

Книгата бе представена на аудиторията от доц. д-р Валентин Петрусенко, дългогодишен титуляр на дисциплините Нова обща история и Най-нова обща история на света, а самата авторка подчертаваше екзотичната си красота с изящно сари, на което не попречи обилният мартенски сняг. И като завършек на творческата среща Гита Танеджа предложи на гостите приготвени от самата нея традиционни индийски хапки и сладки.

Катедра „История“

ОТ СТР. 12

чрез силата на оръжието, икономиката или социално-философските идеи. „Последната дума на Православието“ е: спасението на света „чрез всемирното единение в името Христово... всенародната и вселенската Църква, осъществена на земята“. Мисията може да извърши само руската душа, тъй като „русият народ е целият в Православието и неговата идея е Църквата, а Църквата не разделя“. Най-важният белег на руската православна душа е **смирението** (което и придава особена нехарактерност за разлика от ясно изразената физиономичност и характер на западноевропейските народи), защото е „съхранила Божествения лик на Христос в цялата Му чистота“, докато всички останали са го загубили или затъмнили. Това я превръща във „всемирно от-

ПИСАТЕЛЯТ КАТО ПРОРОК..

зивчива“, „общочовечна душа“, основа на „всечовешкото единение“ и „народността на бъдещето“, тъй като с любов приема, опрощава и приласкава в себе си „гениите“ на всички други нации, взети заедно, без да прави никакви племенни различия, с умение почти инстинктивно, почти веднага да разпознае, да премахне противоречията (чрез „умението да различава сред европейските гении духовете на доброто и злото“), да извини и заглади противоречията... и да се едини с всички племена“.

Така Православието, което единствено не е загубило тайнствената си връзка с първоцърквата Христова и чийто носител се явява православният народ, е способно да възстанови в западния човек деформираната Божествен отпечатък като

му покаже *смирения* Христов лик в цялата Му чистота.

В контекста на тези духовни прозрения може да бъде тълкувано и художественото творчество на Достоевски, творчество, в което диша същият пророчески патос. Писателят дава и днес своя принос за откриване на „човека в човека“, т. е. за възстановяването на *образа и подобие Божие* в човешката душа, което ще доведе до единението на всичко и всеки в името Христово. Това е една нечувана по своята грандиозност идея - новото християнизиране на оезичилия се в своето материално идолопоклонничество Запад чрез романи, чрез словесната мощ на художественорелигиозното творчество. В този смисъл е прав Константин Леонтиев (критик, който не мо-

же да бъде заподозрян в симпатии към писателя, но който е принуден да признае факта на огромното религиозно влияние, което оказва творчеството на Достоевски върху читателското съзнание на „модерния“ човек), заявявайки: „*ние не можем да изчислим колко юноши и колко млади жени Достоевски е отклонил от сухата политическа злоба и nihilизъм и е настроил сърцата и ума им съвсем другояче, но е истина, че такива има изключително много*“.

И наистина във великото си Петокнижие, включващо романите „Престъпление и наказание“, „Идиот“, „Бесове“, „Юноша“ и „Братя Карамазови“, писателят успява да възплъти чрез Словото най-скромените черти на православната душа, около която и чрез която става единствено възможно единението между хората и Спасението на света.

ЛИЧНОСТИ

ЛИНГВОКЛУБЪТ ОТБЕЛЯЗА 80-ГОДИШНИНАТА ОТ РОЖДЕНИЕТО НА СВОЯ ПАТРОН

Все повече хора в Пловдивския университет, а и не само в него, знаят кои сме ние. За останалите - ние сме Лингвистичен клуб „Проф. Борис Симеонов“:

Здравко Минчев, съпредседател на клуба:

- В началото ние не се познавахме. Срецахме се случайно - когато ходехме на консултации в кабинета на гл. ас. д-р Красимира Чакърва. Постепенно започнахме да се опознаваме и да установяваме, че повечето от нас проявяват особен интерес към езикознанието. Нашите срещи от спонтанни се превърнаха в планирани. Отначало се събирахме по повод на някой по-трудно взет изпит или нечие дипломиране.

Първата ни сериозна сбирка беше, когато организирахме Националната студентска конференция през 2001 г. Появи се идеята за някакво научно общество.

Ние се зародихме благодарение на преподавателското отношение към нас. То ни сплоти. Затова избрахме да се наречем с името на човека, който създаде тази традиция - професор Борис Симеонов.

В началото бяхме само студенти - бакалаври и магистри, сега при нас има и докторанти. По пътя някои от хората се умориха и се пренасочиха, но въпреки всичко ние продължаваме да работим, а наскоро приехме и нови членове.

Днес лингвистичният клуб е официална организация в рамките на филологическия факултет. В момента работим по два научни проекта, единият от които е с финансовата подкрепа на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Нас ни обединяват не само любовта към науката, почитта към нашия патрон и обичта към научния ни ръководител. Обединява

ни желанието да продължим традицията.

Традицията

Проф. д-р Петя Асенова:

- Трогва ни това, че сте направили клуб по езикознание. В Софийския университет ние имаме кръжок по езикознание. Ръководител беше Борис Симеонов, тогава още млад асистент. Той привлече много студенти - на практика не съществува езиковедско звено в България, където да няма негови кръжочници и ученици.

За четиридесетте години, които е прекарал сред студентите, той е публикувал 253 заглавия - монографии, учебни помагала, рецензии. И все пак проф. Симеонов беше човек, с когото можеш да си говориш за езикознание. Той можеше да си губи времето за другите, без да смята, че може да напише в същото време нещо, за да представи себе си.

Две са областите, които му бяха любими - ономастиката и прабългаристиката. Той имаше идея да се направи ономастичен речник на територията на България. Материалът е събран, но няма кой да го организира и издаде - това е нашият грях към неговата памет.

Работата на

„Личната беседа, непосредствените разговори със студентите са важен момент от учебно-възпитателната работа на преподавателите. За да се стигне обаче до лична беседа от научен характер, трябва да се познават студентите предварително, да се създаде по-голяма близост с тях.“ (Проф. Борис Симеонов - „За нашата работа със студентите“, 1964)

проф. Симеонов беше оценена с държавни награди: орден Кирил и Методий I и II степен, но за него най-голямата награда си остана признателността на студентите му. За много от тях той е избрал занаята, който им е станал съдба. Ние, неговите ученици, получихме толкова много от него и не можахме да му върнем. Не му показахме колко много го обичаме и ценим. Никога не можеш да направиш за един човек равностойно на това, което той е направил за теб. Затова ние го правим за студентите си. Радвам се, че сте избрали нашия ктитор за свой патрон.

Проф. д-р Иван Куцаров:

- Борис Симеонов беше сред популярните между студентите преподаватели. Той е една неразделна част от историята на филологията в Пловдивския университет, и то не някаква подробност, а е от ядрото, от тези, които наистина създадоха тази филология.

Цялата генерация, която е създадена тук, всички будни деца в първи курс бяха в неговия кръжок, всички започваха оттам. Той ги занимаваше с неща, които според мен са много сложни за първокурсник, но може би точно това караше студентите да се амбицират. Всичко тръгваше от неговия кръжок.

След неговото напускане кръжочната дейност практически умря. Едва сега покрай Красимира Чакърва отново започва нещо.

Доц. д-р Мария Данчева:

Трябва да се гордеее, че клубът носи неговото име. Боби Симеонов, както го наричахме всички, гореше с душа и сърце за израстване на кадрите, раздаваше се до последния миг от живота си, за да подпомогне развитието на своите ученици. Ние заобичахме тази специалност и я направихме като него наша съдба.

Искам да ви поздравя за избора да се насочите към лингвистиката. Обогаत्याйте се със знания, реализирайте научните си проекти и никога не забравяйте, че неговото име вече ви задължава да бъдете най-добри.

СТУДЕНТСКИ ЛИТЕРАТУРЕН КЛУБ НАБИРА ЧЛЕНОВЕ

Студентски литературен клуб „Добромир Тонев“ набира нови членове - поети и разказвачи. Сбирките са всеки понеделник от 18 часа в Студентския дом на културата - Стария град, Синята къща. Литературният клуб се води от Антон Баев. Добре дошли в къщата на поетите!

ЮЛИАНСКИЯТ КАЛЕНДАР НАВЪРШИ 2050 ГОДИНИ

Юлианският календар бил въведен от римския император Гай Юлий Цезар малко преди неговата гибел.

По време на пребиваването си в Египет Цезар се запознал със слънчевия календар. Той самият бил автор на няколко трактата по астрономия, които, за съжаление, не са запазени до наши дни. Цезар поръчал на александрийски астрономи, ръководени от учен на име Созиген, да подготвят нов календар.

По думите на Созиген, до въвеждането на Юлианския календар в Рим използвали лунен календар, според който началото на всеки месец се изчислявал в зависимост от новолунието. Жреците премествали календарните дати по молба на политическите, които желали или да удължат срока на своето управление, или да използват някаква дата в свой интерес. Цезар бил недоволен от това състояние на нещата. Един от начините за оправяне на ситуацията станал Юлианският календар. В неговата основа била слънчевата година, чиято продължителност е 365,25 дни. Натрупващият се за четири години допълнителен ден в Древния Рим вместили

между датите, които днес са 24 и 25 февруари. Този ден наричали „двадесет и шести до мартенските календи“, т.е. до началото на март. На латински се казва „бис секстум“. В славянските езици „б“ било заменено с „в“ и в резултат се получило „високос“. Оттук идва и названието „високосна година“.

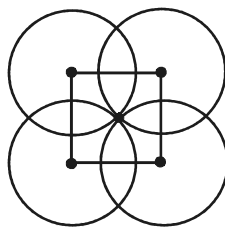
Въвеждането на Юлианския календар станало хармонично, защото през предходните 108 години на 1 януари (начало на годината по Юлианския календар) встъпвали в длъжност новоизбраните римски консули. Тъй като Римската империя имала огромно влияние, Юлианският календар получил широко разпространение.

Доста по-късно изследванията на астрономите показали, че слънчевата година е по-кратка с 11,14 минути в сравнение с приетата юлианска дължина на годината. Така на всеки 128 години се натрупвала грешка в размер на едно денонощие. За да се избегне тази неточност, през 16. век бил създаден Грегорианският календар, наричан сега „нов стил“.

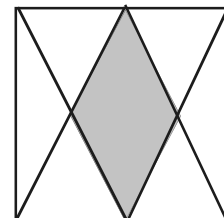
Превод от руски:
Енчо Тилев

ЗАДАЧИ. ГЛАВОБЪЛЪСКАНИЦИ

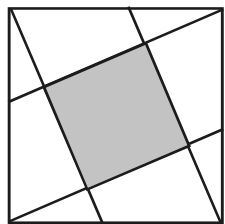
ЛИЦА НА ФИГУРИ

1. Ако лицето на квадрата е 2 cm^2 , а на всеки от кръговете - $3,14 \text{ cm}^2$, пресметнете лицето на четирилистната розетка!

2. Лицето на квадрата е 2 cm^2 . Колко е лицето на заштрихованата фигура средата?

3. Лицето на квадрата е 2 cm^2 . Колко е лицето на малкото квадратче?

ОТГОВОРИ НА ЗАДАЧИТЕ ОТ МИНАЛИЯ БРОЙ

1. **Велосипедисти.** Стоян ще настигне Иван след 12 минути.

2. **Майка и син.** След 16 години годините на сина стават равни на половината от годините на майката.

3. **Непрекъснати линии.** Съществува теорема на Л. Ойлер, според която една „фигура“ може да се начертае без вдигане на молива, ако броят на „нечетните“ точки е най-много две. (3.в) - няма решение.

Подготвил:
доц. д-р Георги КОСТАДИНОВ

● Как се лови лъв?

1. Математически метод. Взимаме саваната с лъва. Делим на две. Взимаме половината, в която е лъва. Делим на две. После на още две, и още две. Накрая лъвът остава в клетка.

2. Физичен метод.

Трябват ни:

- лупа
- кибритена кутийка
- пинсети
- релса

Отиваме в саваната с лъва. Издебваме го, когато лъвовете си почиват следобяд. Поглеждаме избрания лъв през лупата, той се смалява, ние го взимаме с пинсетите и го слагаме в кибритената кутийка. Другите лъвови ни подгонват, ние тръгваме да бягаме. Когато започнат да ни настигат, хвърляме релсата и започваме да тичаме побързо от тях.

● Двама физици вечеряли в ресторант и разпалено обсъждали нещо по работа. Покрай

ВИЦАРИЯ

тях минала млада жена с много ефектна фигура. Двамата физици дълго я гледали, след което единият възкликнал:

- Позволете ми да отбележа, колега, колко интересно групирани атоми...

● Шефът на малка фирма събрал всичките си четирима подчинени и им казал:

- С голямо съжаление ви съобщавам, че трябва да уволня един от вас...

- Аз съм от малцинство! Ще те съдя за расова дискриминация - казал чернокож служител.

- Аз съм жена! Ако ме уволниш, ще те съдя за полово дискриминация!

- А аз ще те обвиня в незащитане на възрастните - казал побелял служител.

Тогава всички погледнали към беззащитния млад блясъл мъж. Той размислил за момент и после казал:

- Мисля, че аз бих могъл да бъда гей...

● Промоция. Опадка.

Един мъж изведнъж започва да масажира раменете на стоящия пред него. Той подскача:

- Какво си мислите, че правите?

- О, извинете! Беше машинално - аз съм масажист по професия и...

- Е и какво от това!? Аз съм данъчен инспектор, но не бъркам в джоба на този пред мен...

● Двама автомонтьори :

- Абе от толкова специалисти ти избра този гинеколог за сервиза.

- Да, ама само той може да

направи основен ремонт на колата през ауспуха!

● Край една река вървели двама психоаналитици. Изведнъж дочули виковете за помощ - някой се давел! Единият психоаналитик се обърнал към своя колега и казал:

- Този човек има пролем!
- Да, но е важно, че говори за него!

● Един собственик на бар бил много силен. За да привлече клиенти, обявил награда: той ще изстиска един лимон, а ако някой успее да изстиска дори само още една капка, ще получи 1000 долара.

Бизнестът потръгнал много добре... Но един ден в бара влязъл нисък слаб мъж, взел лимона и изстискал не една, а цели шест капки! Собственикът на бара попитал изумен:

- Ти какъв си? Културист? Каратист? Йоба?

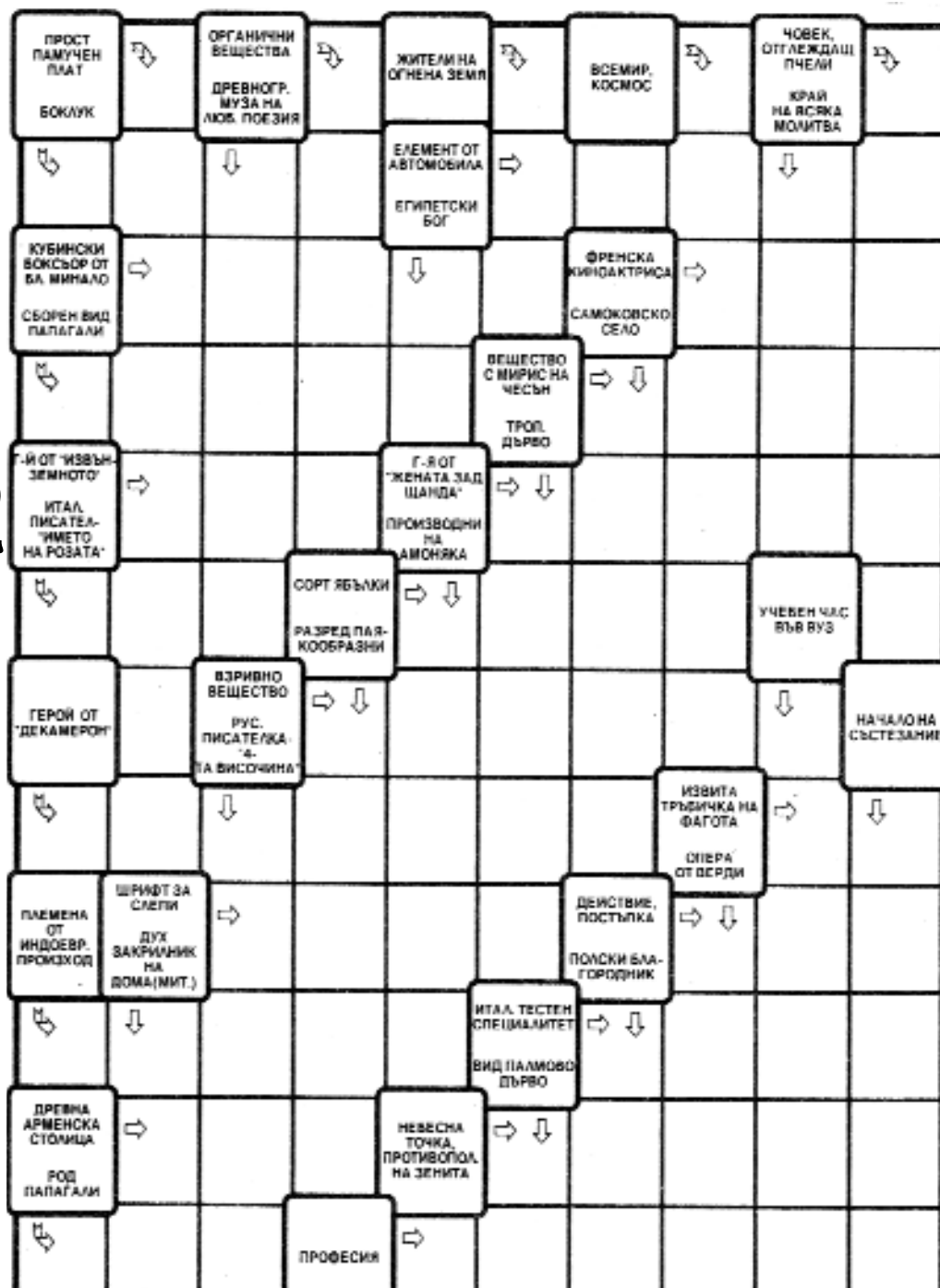
Мъжът отговорил:

- Не, аз съм данъчен инспектор.

КРЪСТОСЛОВИЦА

КРЪСТОСЛОВИЦА

КРЪСТОСЛОВИЦА

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

ТИЛЮ ТИЛЕВ – главен редактор, доц. д-р Владимир ЯНЕВ, доц. д-р ЖОРЖЕТА ЧОЛАКОВА,
СТЕФАН СТОЯНОВ – фотограф, гл. ас. ЕВЕЛИНА ДАСКАЛОВА, гл. ас. д-р ИВАН ПОПОВ, доц. д-р ЛЮБА ПОПОВА,
гл. ас. ОГНЯН КОЙЧЕВ, доц. д-р СНЕЖАНА МАГАЕВА

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА: Пловдив, 4000, ул. „Цар Асен“ №24, тел.: 261 477

ПРИЕМНО ВРЕМЕ: всеки ден от 10.00 до 14.00 часа

ВЕСТНИКА МОЖЕ ДА НАМЕРИТЕ В ИНТЕРНЕТ НА АДРЕС: <http://www.fmi-plovdiv.org>

Електронният вариант се прави от СТЕФАН ДЖУКЕЛОВ

Текстове и мнения изпращайте на e-mail: vestnik@pu.acad.bg; vestnik_pu@abv.bg